

NIERZĄDNIE (36) *av*

W pisowni łącznej (32), w rozłącznej (4),

Oba e jasne.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w. s.v. rządnie.

1. *Bez ustalonego porządku, bezładnie, źle rządząc; confuse Mącz, Calep; perfunctorie, turbate, turbide, turbulente Mącz; incomposite, inconcinniter, indisposite Calep (23):* patrz pilnie iako swe rzeczy s prawuie, bo ktho przy swoim nie rządnie czini, iakoż inemu radzić ma. *BielŻyw 44; Alie fię prawie nieczuią A nierządnie tym sfafuią. A barzo wdlugi zachodza RejKup b7v; UstPraw D4v; bo tá kokofza woyná v Lwová nikiemna/ co zá pożytek nam vczyniła dobrze pomnimy/ bo iáko nierządnie/ ták teź nie potrzebnie rużzoná była. OrzRozm V; Będąc Troiani bez s prawce/ zamięszáli s prawę/ to iest/ zmylili szyk/ vciekáli nierządnie BielKron 59; iego zoná Zofia páństwo s prawowała iáko niewiáftá/ bo nierządnie BielKron 163v, 411, 414; Saltuatim scribere, Wskok piáć/ To yest nierządnie/ y tám y lám wyftępować. Mącz 365b, 139d, 140c, 201c, [305]c, 469b (8); BielSpr 36; Confuse – Mieszanie, nierządnie. Calep 240a, 522a [2 r.], 527b.*

W przeciwstawieniu: »rządnie ... nierządnie« (1): ktory [wójt] s pomykał/ zwymierzał vllice/ rynek/ áby tho rządnie w okręgu swoim rozdzielone było/ bo pierwey ledá iáko kędy kto chciał budował fie/ á ftąd nierządnie vllice y rynek leżeli w sobie *BielKron 363.*

W charakterystycznych połączeniach: nierządnie gonić, jechać, leżeć, sprawować, szafować, uciekać, występować.

a. *Nie zgodnie z zaleceniami lekarskimi (1) :*

W przeciwstawieniu: »porządnie ... nierządnie« (1): á rządnie vzywfy tego pićia: bo iáko pomóc porządnie pijącemu przynofzą/ ták/ ktoby fie nierządnie w nich chował/ nie malé przypadki po sobie zoftáwią *Oczko 23v.*

2. *Grzesznie (5) :*

Zwoty: »chodzić, chodzący nierządnie« (1:1): ábyfcye s ye odlączáli od káždego brátá chodzącego nyerządnye [*ambulante inordinate Vulg 2. Thess 3/6; nieporządnie chodzącego WujBib*] á nye wedle podányá/ ktore od nas wzyęli. *KromRozm II g3v [przekład tego samego tekstu] WujJud ktv.*

»nierządnie się sprawować« (3): Słyżymy iż niektorzy miedzy wámi nierządnie fie s prawuią [*ambulantés in vobis inordinate 2. Thess 3/11] WujJudConf 145v; CzechRozm 230v; CzechEp 169.*

3. *Rozpustnie, sprośnie, wyuzdanie; incese Mącz, Cn; amatorie, flagitiose, libidinose, meretricie Cn (8) :* iż nierządnie z niewiáftámi miefzkáli/ karał ie *BielKron 325v; Mącz 50c; Tákte rodzicom nie ná to lámo pátrząc potrzebá/ áźby fie co nierządnie/ miedzy pánienczkámi y młodzieńcy ftáło CzechRozm 131; [Bo s ye był krol [Kambizes] syofthry fwey nie rządnie rozmiłował. LorichKosz 50].*

Zwoty: »nierządnie się chować, sprawować, żyć« = *uprawiać nierząd, żyć rozpustnie (1:1:1):* Kfiążę Gotfkie Idántirfus widział w swoim woýfce pod namioty wiele cudnych białyh głow/ kthore fie nie rządnie chowały *BielKron 297v; Turpiter se gessit Nierządnie fie s prawował. Mącz 144d; A gorzeć [...] nie iestci pokufy cíelefne cíerpieć (iáko odfzczepieńcy fáłszywie wykładáią) ále nierządnie żyć/ y dáć fię pokufám cíelefnyh zwyciężác. WujNT 595.*

»mieć się nierządnie ku białej głowie, za białemi głowami« [szyk zmienny] (1:1): Yeflifz tedy zá byałemi głowami lyn yego chcyłby lie nyerządnye myeć/ nyechay go záhámuye karánim yákiem á nápominániem *GliczKsiąż* P4; *RejPosWstaw* [110²]v.

Synonimy: 1. mieszanie, nieporządnie, niestatecznie, płocho, pomieszanie, zamieszale; 2. niecnotliwie, sromotnie; 3. rozpustnie, sprośnie, wszetecznie.

Cf **NIERZĄDNO**, **RZĄDNIE**

AKtt